

NEMZETI MÉDIA- ÉS
HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

**Összefoglaló jelentés a digitális
műsorterjesztés során a gyermekek és
kiskorúak védelme érdekében
alkalmazott hatékony műszaki
megoldások ellenőrzésének
tapasztalatairól**

1. ELŐZMÉNYEK

A Médiatanács 2012 évre vonatkozó piacfelügyeleti tervének egyik kiemelt feladata a gyermekek és kiskorúak védelmére alkalmazott hatékony műszaki megoldások meglétének vizsgálata.

A digitális korszakot megelőzően már az analóg technológiával kapcsolatban is kialakítottak a piaci szereplők és a szabályozók olyan megoldásokat, amelyek a kiskorúak védelmét szolgálták. A megoldások alapvetően azt az elvet követik, hogy

1. a műsorterjesztők korlátozzák a káros tartalmak hozzáférését a műsorszámok közzétételi idejére vonatkozó intézkedések segítségével, ami azon a megfontoláson alapul, hogy a meghatározott időben már a kiskorúak nem néznek televíziót, így elkerülik őket a káros tartalmak,
2. majd ezt kiegészítendő elemként megjelentek az analóg televízióra vonatkozó szűrési technológiák:
 - a. az USA-ban és Kanadában az úgynevezett „V-chip” (Európában nem alkalmazható, mivel speciálisan Észak-Amerikai technikai sajátosságokra épül),
 - b. analóg elektronikus program kalauz,
 - c. NexTView: az átviteli protokoll Teletext-en alapul, és lehetőséget biztosít arra, hogy a néző keressen a programok között és szűrje azokat. Németországban, Ausztriában, Franciaországban és Svájcban alkalmazzák.

Természetesen a digitális műsorterjesztés korában szélesebb körben nyílik lehetőség a műszaki beavatkozásra és a szabályozásra. Ugyanakkor továbbra sem szabad figyelmen kívül hagyni az adminisztratív intézkedéseket és az analóg televíziózás által életre hívott megoldásokat. A digitális technológia abban segít a piaci szereplőknek, hogy a felelősség megosztásának elvét követve olyan műszaki megoldásokat és eszközöket bocsássanak a szülők rendelkezésére, amivel hatékonyan (hatékonyabban, mint az analóg technológia esetében) tudják a kiskorúak védelmét megvalósítani.

A *médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény* (a továbbiakban: **Mttv.**) 9. § és 10. §-a, illetve a *sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény* (a továbbiakban: **Smtv.**) 19. §-a tartalmazza a magyar jogrendszerben a lineáris és a lekérhető mediaszolgáltatásokban megjelenő, a kiskorúak fejlődésére káros tartalommal szembeni védelemre vonatkozó szabályokat.

Az Mttv. 9. §-a részletezi a differenciált kategória besorolási rendszert, amelyre épülve az Mttv. előírja, hogy a kiskorúak védelme érdekében a VI. kategóriás műsorszámot – amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, különösen azért, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz – csak abban az esetben lehet közzé tenni, ha az Mttv. 10. § (6) bekezdése szerinti titkosítással, vagy egyéb hatékony műszaki megoldással biztosítható, hogy az adott műsorszámhoz kiskorú ne férhessen hozzá.

Az Mttv. 10. § (6) bekezdése alapján **lineáris mediaszolgáltatás** tekintetében a kiskorúak védelme érdekében alkalmazott műszaki védelem két módon valósítható meg:

1. ha a médiaszolgáltatás titkosított formában tartalmazza a műsorszámot, a titkosítás feloldásához olyan kód szükséges, amelyet a mediaszolgáltató vagy a műsorterjesztő csak tizennyolcadik életévét betöltött előfizető számára tett hozzáférhetővé [Mttv. 10. § (6) bekezdés első fordulata; a továbbiakban: **titkosítás**], vagy
2. valamely más hatékony műszaki megoldás alkalmazása szükséges annak érdekében, hogy a műsorszám kizárólag tizennyolc éven felüli nézők vagy hallgatók számára legyen elérhető (Mttv. 10. § (6) bekezdés második fordulata)

Az Mttv. 11. § (1)-(2) bekezdése alapján a **lekérhető mediaszolgáltatás** mediaszolgáltatójának vagy a szolgáltatását terjesztő műsorterjesztőnek – az Smtv. 19. § (2) bekezdésével összhangban – hatékony műszaki megoldást kell alkalmaznia annak érdekében, hogy az V-VI. kategóriákba sorolt műsorszámok kiskorúak számára ne legyenek elérhetőek.

2. A VIZSGÁLAT EREDMÉNYEI

A bekért adatok köre felölelte a Médiatanács *kiskorúak védelmében a lineáris és lekérhető médiaszolgáltatások esetén alkalmazandó hatékony műszaki megoldásokról* szóló ajánlásában (továbbiakban: **Ajánlás**) foglaltakat, mivel az ellenőrzés során kiemelt vizsgálati szempont volt, hogy a műsorterjesztők az Mttv. 10. § (6) bekezdésében foglaltak érvényesülése érdekében alkalmazzák-e a Médiatanács ajánlásában foglaltakat, és amennyiben nem, az alkalmazott műszaki megoldás az Mttv. szerint hatékonynak tekinthető-e. A műsorterjesztő szolgáltatóktól érkezett válaszokat a Hivatal külön-külön és összességében is értékelte. Az alábbiakban a Hivatal az Ajánlás pontjai mentén értékeli a szolgáltatók által alkalmazott műszaki megoldásokat és adminisztratív intézkedéseket.

1. Csak olyan digitális vevődekódereket (set-top-box) használjanak fel a műsorterjesztők, amelyek rendelkeznek gyermekzár funkcióval.

A Médiatanács erre vonatkozó adatot nem kért, mivel a Hivatal 2011. évi piacfelügyeleti terv szerinti F5/2011. tervfeladat eredményei alapján minden digitális műsorterjesztő szolgáltató (a továbbiakban: **műsorterjesztő**) minden digitális vevődekóder (a továbbiakban: **set-top-box**) típusa rendelkezik valamilyen gyermekzár funkcióval. A gyermekzár funkció a set-top-boxok azon képességeinek összessége, mely az alább részletezett műszaki megoldásokat támogatják. Ilyen képesség többek között a set-top-box csatornalistájában szereplő valamely csatorna blokkolásának vagy műsorszám korhatár kategória alapján történő szűrése érdekében az életkor beállításának lehetősége PIN kódos védelemmel.

2. A gyermekzár megoldás rendelkezzen külön, korhatár beállítására szolgáló titkos kóddal (a továbbiakban: **titkos kód**), amellyel a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintése korlátozható. A kód legalább négy, képernyőn nem megjelenített számjegyből álljon.

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

*„A gyermekzár megoldás rendelkezik-e olyan – legalább négy, képernyőn nem megjelenített számjegyből álló – külön, korhatár beállítására szolgáló titkos kóddal (a továbbiakban: **titkos kód**), amellyel a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintése korlátozható?”*

Az értékelés szempontjából az Ajánlás fenti 1-2. pontjai kiemelten fontosak, mivel alapvetően meghatározzák, hogy a műsorterjesztők által az előfizetőkhez telepített set-top-boxok tartalmazzák-e gyermekzár funkciót, illetve az alkalmazott műszaki megoldás a hatékony védelem követelményének megfelel-e. A kérdésre az összes műsorterjesztő platformtól függetlenül minden egyes alkalmazott set-top-box típus kapcsán **Igen** választ adott.

Az ellenőrzött műsorterjesztők tehát – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – csak olyan set-top-boxokat használnak, amelyek rendelkeznek gyermekzár funkcióval, azaz rendelkezésre áll műszaki megoldás a kiskorúakra káros médiatartalom megtekintésének korlátozhatóságára. Ez leggyakrabban a csatornák blokkolását (a továbbiakban: **csatornatiltás) jelenti, melyet az esetek többségében a szülők állíthatnak be.**

A Parisat Kft. és az Invitel Zrt. a DVB-C platform vonatkozásában azon csatornák esetében, ahol a médiaszolgáltató napi 24 órában V. vagy VI. kategóriába sorolt műsorokat sugároz, központilag állít be PIN kódos védelmet, **így esetükben a csatornatiltást a műsorterjesztő szolgáltató közvetlenül állítja be.** Ebben az esetben a set-top-boxon nincs lehetőség a PIN kódos védelem kikapcsolására.

3. A képmegjelenítési módok (pl. csatornaváltás, set-top-box ki-, ill. bekapcsolása) megváltoztatásakor, kiskorúakra káros tartalom megjelenítése esetén a rendszer kérje újra a titkos kódot.

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

„A képmegjelenítési módok (pl. csatornaváltás, set-top-box ki-, ill. bekapcsolása) megváltoztatásakor, kiskorúakra káros tartalom megjelenítése esetén a rendszer újra kéri-e a titkos kódot?”

Az összes műsorterjesztő platformtól függetlenül minden egyes alkalmazott set-top-box típus kapcsán **Igen** választ adott.

Az ellenőrzött műsorterjesztőknél – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – a képmegjelenítési módok megváltoztatásakor, kiskorúakra káros tartalom megjelenítése esetén az alkalmazott set-top-boxok, illetve a rendszer újra kéri a titkos kódot.

A Digi Kft. DVB-C platformon alkalmazott két set-top-box típus vonatkozásában jelezte, hogy ki- és bekapcsoláskor újrakéri a set-top-box a kódot, csatornaváltáskor abban az esetben nem kéri újra, ha az egyszer már be lett írva.

A Hivatal továbbá javasolja az Ajánlásban a „képmegjelenítési módok megváltoztatása” helyett a „set-top-box ki-, illetve bekapcsolása” és a „csatornaváltás” meghatározást használni.

4. A védelemnek a set-top-boxra felvett lineáris, ill. lekérhető műsorszámokra is ki kell terjednie.

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a szolgáltatók nyilatkozatát:

„A set-top-boxra felvett (rögzített) lineáris, ill. lekérhető műsorszámokra is ki terjed-e a védelem?”

Az összes műsorterjesztő platformtól függetlenül minden egyes felvételrögzítésre alkalmas set-top-box típus kapcsán **Igen** választ adott.

Az ellenőrzött műsorterjesztőknél – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – az alkalmazott set-top-boxokra – ahol ez értelmezhető – felvett (rögzített) lineáris, illetve lekérhető műsorszámokra is kiterjed a védelem.

Az ellenőrzés során a Digi Kft. kapcsán felmerült, hogy van olyan set-top-box típus, amely nem rendelkezik belső merevlemezes egységgel, de külső eszközre képes rögzíteni. Mivel az adatszolgáltatás az Ajánlással összhangban a set-top-boxra rögzített műsorszámokra vonatkozott, így a Hivatal nem rendelkezik információval azzal kapcsolatban, hogy hány szolgáltató hány típusánál lehet hasonló megoldás, illetve a külső eszközre történő rögzítés esetén a védelem biztosított-e.

5. A jövőben csak olyan set-top-boxokat helyezzenek üzembe a műsorterjesztők, amelyek nemcsak csatornák tiltására, hanem életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is alkalmasak.

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

- *„A set-top-box alkalmas-e a csatornák tiltására mellett az életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is?” (platformként és set-top-box típusonként),*
- *„Szolgáltató vállalja-e, hogy a jövőben csak olyan set-top-box típus kerül üzembe helyezésre, amely a csatornák tiltása mellett az életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is alkalmas.” (platform-független általános kérdésként).*

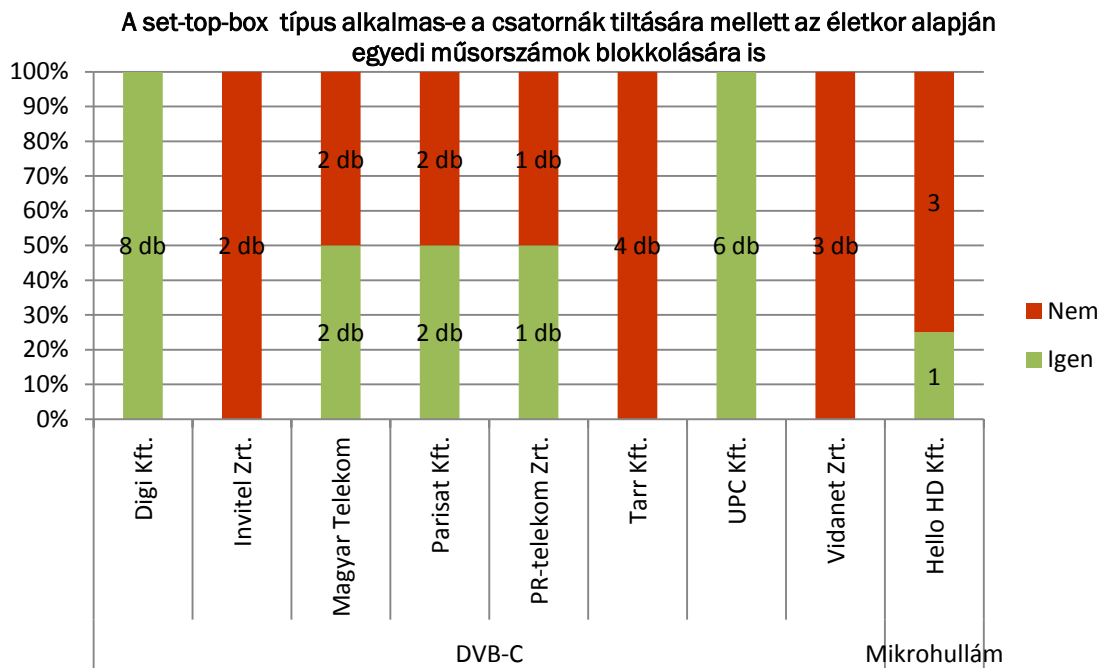
Az első kérdést a jelenlegi állapot felmérése indokolta, míg a második kérdés a műsorterjesztők jövőbeni terveit igyekezett feltárni.

A műsorterjesztők által jelenleg alkalmazott set-top-box típusok vonatkozásában az IPTV és a DVB-S platformon adatot szolgáltató kettő, illetve négy szolgáltató minden típus kapcsán **Igen** választ adott.

A DVB-C és a mikrohullámú műsorterjesztés platformon a műsorterjesztők válaszait az alábbi 1. számú ábra szemlélteti.

Látható, hogy a DVB-C platformon a két legtöbb típust alkalmazó műsorterjesztő (Digi Kft. és UPC Kft.) esetén minden egyes alkalmazott set-top-box típus alkalmas a csatornák tiltása mellett életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is. **Három műsorterjesztő (Invitel Zrt., Vidanet Zrt. és Tarr Kft.) esetén nincs az alkalmazott set-top-box típusok között olyan, mely alkalmas a csatornák tiltása mellett életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is.**

A többi műsorterjesztő a DVB-C platformon, illetve a Hello Digital szolgáltatója a Hello HD Kft. esetén van az alkalmazott típusok között olyan, amely alkalmas az életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására, illetve olyan is, amelyek nem.

1. számú ábra

Arra a kérdésre, hogy a jövőben csak olyan set-top-box típusokat helyeznek-e üzembe, amely a csatornák tiltása mellett az életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is alkalmas, a kilenc műsorterjesztő közül **csak négy** (Invitel Zrt., Magyar Telekom, PR-Telekom Zrt., Business Telecom Kft.) adott pozitív nyilatkozatot (Igen).

Azon műsorterjesztők közül, akik nem vállalták, hogy a jövőben csak olyan set-top-box típust helyeznek ki az előfizetőkhez, amely a csatornák tiltása mellett az életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolására is alkalmas, két műsorterjesztő indokolta válaszát. A Parisat Kft. nyilatkozata szerint a műsorterjesztés szolgáltatásban engedélyezett az interaktív digitális televízió (a továbbiakban: **IDTV**) használata, mely normál kereskedelmi forgalomban az előfizetők által vásárolt készülék, így a vállalat teljesíthetetlen. Ez a Hivatal álláspontja szerint nem lehet oka a vállalat teljesíthetetlenségének, ugyanis a vállalat a set-top-boxokra vonatkozott. Az IDTV-k kérdéskörét a kiskorúak védelme kapcsán egyebekben jelen anyag külön részletezi. A Tarr Kft. rövid megjegyzése szerint a költségek és az elektronikus műsorkatalógus (továbbiakban: **EPG**) szolgáltatás miatt nem vállalja az Ajánlásban foglaltakat.

A további három műsorterjesztőnél (Digi Kft., a UPC, Kft., és a Hello HD Kft.) meglepő a vállalat elutasítása, mivel a Digi Kft. (mindkét platformon) és a UPC Kft. összes set-top-box típusa esetén jelenleg is biztosítja az életkor alapján egyedi műsorszámok blokkolásának lehetőségét, míg a Hello HD Kft. is az egyik platformon szintén minden típusánál biztosítja ezt.

Összességében a rendelkezésre álló adatok szerint a csatornatiltás mellett egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrését (blokkolását):

- az IPTV platformon jelenleg mindhárom szolgáltató összes set-top-box típusa, vagy az IPTV rendszere biztosítja, továbbá mindhárom műsorterjesztő vállalja, hogy a jövőben is ilyen eszközöket fog alkalmazni,
- DVB-S platformon jelenleg mind a négy műsorterjesztő összes set-top-box típusa biztosítja, azonban két szolgáltató (Digi Kft. és Hello HD Kft.) a jövőre nézve ezt nem vállalja,
- DVB-C platformon jelenleg két műsorterjesztő (Digi Kft. és UPC Kft.) összes set-top-box típusa biztosítja, azonban a jövőre nézve ezt nem vállalják. A további öt műsorterjesztő set-top-box típusainak egy része vagy az egyetlen típusa sem biztosítja. Közülük két szolgáltató (Parisat Kft., Tarr Kft.) a jövőre nézve ezt nem is vállalja a fent ismertetett indokok miatt.

A Médiatanács az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűréséhez szükséges további műszaki feltételrendszer felmérése érdekében további adatszolgáltatásra kötelezte a műsorterjesztőket. Ebben azzal kapcsolatban kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát, hogy van-e lehetőség arra, hogy a kiskorúak védelmét biztosító hatékony műszaki megoldás biztosítása érdekében a műsorterjesztési szolgáltatás nyújtása során az egyes műsorszámok korhatár kategória besorolására vonatkozó információkat juttasson el egy médiaszolgáltató vagy akár a műsorterjesztő szolgáltató az előfizetőknél található eszközökhöz (set-top-box, IDTV). Amennyiben igen, adjon tájékoztatást a megvalósítás módjáról. Továbbá a Médiatanács az adatszolgáltatásban feltette azt a kérdést, hogy a műsorterjesztő által biztosított eszközökön (pl. set-top-box) az előfizetőknek jelenleg van-e lehetősége az egyes műsorszámok életkor szerinti szűrésére.

A vizsgálat szerint volt olyan műsorterjesztő, ahol ugyan a set-top-boxok, vagy a műsorterjesztő rendszer alkalmasak az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrésére is, azonban a műsorterjesztő nem továbbítja a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információkat, így a funkció nem működik (pl. Digi Kft. műholdas műsorterjesztés, PR-Telekom Kft., Parisat Kft., Invitel Zrt.). A Digi Kft. nyilatkozata szerint tárgyalások folynak a romániai anyacéggel a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információ továbbításáról. Az Invitel Zrt. nyilatkozatában részletesen indokolta, hogy bár a műszaki feltételek biztosítottak, a gyakorlati bevezethetőség feltételei a médiaszolgáltatók és az EPG beszállító partnerek pontos együttműködésének és egyéb feltételek (korhatár kategória besorolási információ megbízhatósága, műsorszám kezdésének pontossága, stb.) hiányában nem adottak. Emellett van olyan műsorterjesztő is, mely esetében a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információ továbbításra kerül, azonban a set-top-boxok jelenleg nem alkalmasak az életkor szerinti szűrésre (Tarr Kft.).

A vizsgálat eredményét az 2. számú táblázat mutatja:

Szolgáltató	Továbbítja-e a korhatár kategóriára vonatkozó információkat			
	DVB-C	IPTV	DVB-S	Mikrohullámú műsorterjesztés
Digi Kft.	Igen	-	Nem	-
Invitel Zrt.	Nem	Nem	-	-
Hello HD Kft. ¹	Igen	Igen	Igen	Igen
Magyar Telekom Nyrt.	Igen	Igen	Igen	-
PARISAT Kft.	Nem	-	-	-
PR-TELECOM Zrt.	Nem	-	-	-
UPC Kft.	Igen	-	-	-
Tarr Kft.	Igen	-	-	-
Business Telecom Kft.	-	Igen	Igen	-
Vidanet	Nem	-	-	-

1. számú táblázat

Összességében a rendelkezésre álló adatok szerint a csatornatiltás mellett az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrésének lehetőségét:

- az IPTV platformon a három műsorterjesztő igen, egy (Invitel Zrt.) nem biztosítja,
- a DVB-S platformon két műsorterjesztő igen, egy (Digi Kft.) nem biztosítja,
- a DVB-C platformon jelenleg négy műsorterjesztő (Digi Kft. Hello HD Kft., Magyar Telekom és UPC Kft.) biztosítja,
- a mikrohullámú platformon a Hello HD Kft. biztosítja.

Továbbá a Digi Kft. nyilatkozata szerint a DVB-C platformon, ahol korszerű IDTV segítségével is elérhető a szolgáltatás (CAM modul és kódkártya nélkül), a továbbított korhatár kategória besorolásra vonatkozó információk segítségével az IDTV-ken is beállítható a műsorszámok életkor szerinti szűrése.

A fentiek alapján a Hivatal álláspontja, hogy a csatornatiltás mellett az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűréséhez alapfeltétel, hogy a műsorterjesztő továbbítsa a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információkat, azonban ehhez szükséges még, hogy az adott set-top-box típus alkalmas legyen az életkor szerinti szűrésre. A Digi Kft. példája emellett jól mutatja a fejlődés egy lehetséges irányát, a szolgáltatás set-top-box nélküli igénybevétele esetén is biztosított a korszerű IDTV-ken a kiskorúak hatékony védelme.

6. Lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok ne jelenhessenek meg a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül.

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

„Lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok megjelennek-e a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül?”

¹ külön EPG-t küldenek a régi Antenna Hungáriás set-top-boxoknak, azok nem kezelik az korhatár kategória besorolási információt.

A rendelkezésre álló adatok alapján:

- A mikrohullámú platformon a Hello HD Kft. nem nyújt lekérhető médiaszolgáltatást (videotékát).
- DVB-C platformon csak a UPC Kft. nyilatkozott érdeemben, a többi műsorterjesztő nem nyújt lekérhető médiaszolgáltatást. A UPC Kft. által alkalmazott összes set-top-box esetén – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok nem jelennek meg a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül.
- A DVB-S platformon a Hello HD Kft. és a Digi Kft. és a Business Telecom Kft. nem nyújt lekérhető médiaszolgáltatást. A Magyar Telekom által alkalmazott hét set-top-box típus közül öt nem teszi lehetővé lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) hozzáférését, **annál a két típusnál melyek erre alkalmasak, a Médiatanács Ajánlásától eltérően megjelennek az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül, azonban a videotéka szolgáltatás esetén a gyermekzár funkció részeként lehetőség van a videotéka, az abból való vásárlás PIN-kódos tiltására, illetve életkor szerinti szűrésre is,**
- IPTV platformon az összes műsorterjesztő összes set-top-box típusa a Médiatanács Ajánlásával összhangban nem jeleníti meg az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámokat a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül.

A Médiatanács Ajánlásában foglaltakat a DVB-S platformon egy műsorterjesztő (Magyar Telekom két set-top-box típusa nem teljesíti abból a szempontból, hogy lekérhető médiaszolgáltatás (pl. videotéka) esetén az V.-VI. kategóriába tartozó műsorszámok ne jelenhessenek meg a tartalomjegyzékben a titkos kód bekérése nélkül, azonban a kiskorúak védelme ebben az esetben is biztosított a gyermekzár funkció részeként.

7. A titkos kód háromszori hibás beütése után a rendszer automatikusan zárja ki a felhasználót a választott csatorna vagy műsorszám eléréséből legalább 10 percre, amennyiben a set-top-box erre lehetőséget biztosít.

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

„A set-top-box lehetőséget biztosít-e a felhasználó automatikus kizárására a választott csatorna vagy műsorszám eléréséből legalább 10 percre, abban az esetben, ha a titkos kódot a felhasználó háromszor hibásan ütötte be?”

Az adatszolgáltatások alapján erre:

- A DVB-C platformon csak a UPC Kft. által alkalmazott összes set-top-box, valamint a Parisat Kft. két típusa biztosít lehetőséget. **A többi műsorterjesztő által alkalmazott set-top-box erre nem alkalmas.**
- Az IPTV platformon az összes műsorterjesztő összes set-top-box típusa, illetve az IPTV rendszere – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – lehetőséget biztosít erre.
- A DVB-S platformon a Hello HD Kft. és a Business Telecom Kft. által alkalmazott egy-egy set-top-box típus – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – lehetőséget biztosít a felhasználó automatikus kizárására. **A Magyar Telekom és a Digi Kft. által alkalmazott set-top-boxok erre nem alkalmasak.**
- A mikrohullámú platformon a Hello HD Kft. összes set-top-box típusa – a Médiatanács Ajánlásával összhangban – lehetőséget biztosít a felhasználó automatikus kizárására.

A Médiatanács Ajánlásában foglaltakat csak három műsorterjesztő (Hello HD Kft., Business Telecom Kft., UPC Kft.) teljesíti minden platformon jelenleg is maradéktalanul. Azon set-top-box típusok esetén melyek nem alkalmasak a felhasználó automatikus kizárására, a titkos kód hibás beütésére háromnál több alkalommal is lehetőség van büntetlenül.

8. **Amennyiben az ügyfél a titkos kódját elfelejtette, újabb titkos kódot a szolgáltatók csak az előfizető körütekintő azonosítása, nagykorúságának ellenőrzése után adjanak meg.**

A Médiatanács adatkérésében az alábbi platform-független, általános kérdésekre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

- *„Amennyiben az ügyfél a külön, korhatár beállítására szolgáló titkos kódját (titkos kód) elfelejtette, újabb titkos kódot csak az előfizető körütekintő azonosítása, nagykorúságának ellenőrzése után ad-e meg?”*
- *„Szabályozza-e az új titkos kód adásának feltételeit az általános szerződési feltételeiben?”*

A Hivatal a második kérdéssel azt igyekezett feltárni, hogy a szolgáltatók az új titkos kód adásának feltételeit szabályozzák-e az általános szerződési feltételeikben, így az előfizetők számára nyilvánosan elérhető-e ennek eljárási rendje. Fontos kiemelni, hogy ez nem kötelező tartalmi eleme az általános szerződési feltételeknek, de egyfajta mércéje lehet adott szolgáltató kiskorúak védelme iránti elkötelezettségének.

Az összes műsorterjesztő az első kérdésre **igen** választ adott. Ezzel szemben a második kérdésre mindössze az Invitel Zrt. nyilatkozta azt, hogy szabályozza az új titkos kód adásának feltételeit az általános szerződési feltételeiben. Megjegyzendő, hogy az Invitel Zrt. emellett részletesen szabályozza általános szerződési feltételeiben a kiskorúak védelme érdekében tett intézkedéseit. Ez követendő példa a Hivatal álláspontja szerint.

Az ellenőrzött műsorterjesztők nyilatkozatai alapján a Médiatanács Ajánlásával összhangban járnak el a szolgáltatók a titkos kód előfizető általi elfelejtése esetén.

A Hivatal álláspontja mindemellett az, hogy az Ajánlás megfogalmazása megtévesztő lehet. Erre utal az egyik műsorterjesztő adatszolgáltatásában tett megjegyzése is, miszerint a szülő állítja be a titkos kódot, így ez nem értelmezhető. Az Ajánlás szerinti megfogalmazás arra az esetre vonatkozik, ha a műsorterjesztő ad titkos PIN kódot az általa alkalmazott csatornatiltás feloldásához bizonyos csatornák esetén (pl. Parisat Kft. és az Invitel Zrt. a DVB-C platformon). Ha a szülő maga állítja be titkos kódot a csatornatiltáshoz és/vagy életkor szerinti szűréshez és azt elfelejti, ebben az esetben valóban szükséges lehet a műsorterjesztőhöz fordulni, azonban ebben az esetben nem új titkos kódot ad a műsorterjesztő, hanem az eszköz alapértelmezett kódját tudja visszaállítani, vagy esetleg az eszközt újraindítani (reset).

9. **Azon set-top-boxok esetében, amelyek erre műszakilag lehetőséget nyújtanak, a set-top-box bekapcsolásakor időszakonként, de legalább negyedévente jelenjen meg a képernyőn a gyermekzár alkalmazására felhívó üzenet.**

A Médiatanács adatkérésében az alábbi kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

- *„A set-top-box műszakilag lehetőséget nyújt-e arra, hogy a set-top-box bekapcsolásakor időszakonként, de legalább negyedévente jelenjen meg a képernyőn a gyermekzár alkalmazására felhívó üzenet?”*

A rendelkezésre álló adatok alapján vagy műszakilag van erre lehetőség, de a funkciót a műsorterjesztők nem használják, vagy a műsorterjesztők által alkalmazott set-top-boxok egy része, illetve a műsorterjesztő rendszerük nem képes arra, hogy időszakonként, de legalább negyedévente, jelenjen meg a képernyőn a gyermekzár alkalmazására felhívó üzenet.

Az ellenőrzött műsorterjesztők a Médiatanács Ajánlásában foglaltakat még abban az esetben sem teljesítik, amikor adott set-top-box típus, vagy a műsorterjesztő rendszer erre alkalmas lenne.

10. **A kiskorúakra káros médiatartalmat nyújtó médiaszolgáltató, és/vagy a műsorterjesztő időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívja fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, ill. szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára.**

A Médiatanács adatkérésében az alábbi platform-független, általános kérdésre kérte a műsorterjesztők nyilatkozatát:

„Időszakosan (legalább negyedévente) hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban felhívja-e az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, illetve a Szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára?”

Az ellenőrzött műsorterjesztők közül hat a kérdésre **Igen** választ adott. Négy műsorterjesztő (Digi Kft., Hello HD Kft., Tarr Kft. és Vidanet Zrt.) **nemleges** választ adott. Közülük a Tarr Kft. indoklásként a költségeket jelölte meg.

Az ellenőrzött műsorterjesztők közül a Médiatanács Ajánlásában foglaltakat négy szolgáltató nem teljesíti. A Hivatal álláspontja szerint a műsorterjesztőket megfelelő eszközökkel arra kell ösztönözni, hogy az Ajánlás e pontját az itt leírtak szerint vagy a 9. pontban foglalt műszaki megoldással teljesítsék. Ennek eszköze lehet egy – a későbbiekben ismertetett – adminisztratív védelmi szint meghatározása jogszabályban, illetve az Ajánlásban.

Az Ajánlásnak való megfelelést a 3. számú táblázat szemlélteti összesítve. A fenti sorszámozást tekintve az Ajánlás 1-4., valamint a 8. pontját az ellenőrzött műsorterjesztők teljesítik.

A Hivatal álláspontja szerint a még hatékonyabb műszaki megoldás érdekében rendkívül fontos az 5. pont, amely a jövőben csak olyan set-top-boxok üzembe-helyezését irányozza elő, amelyek nemcsak csatornák tiltására, hanem egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrésére is alkalmasak. Az erre a pontra adott válaszoknál a korábban részletezettek szerint vegyes a kép, itt – figyelembe véve a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információk műsorterjesztők általi továbbítását – mindenképp szükséges előre lépni, ideértve annak vizsgálatát, hogy a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információk továbbítása kötelezővé tehető-e, illetve, hogy ezen információk előállítása, „megfelelősége” kinek a kötelezettsége és felelőssége.

A Hivatal megvizsgálta továbbá a műsorterjesztők általános szerződési feltételeit, hogy mit és hogyan szabályoznak a kiskorúak védelme tekintetében. Ugyan az általános szerződési feltételeknek nem kötelező tartalmi eleme a kiskorúak védelmét biztosító intézkedések bemutatása, de hangsúlyozandó, hogy az előfizetői szerződés (aminek része az általános szerződési feltételek) határozza meg az előfizető és a műsorterjesztő közötti jogviszonyt, írja le annak tartalmát, és e jogviszonyhoz kapcsolódóan bemutatathatók, szabályozhatók a kiskorúak védelme érdekében alkalmazott intézkedések. A vizsgálat alapján a Tarr Kft., a UPC Kft., a Digi Kft. és a Hello HD Kft. általános szerződési feltételeiben platformtól függetlenül egyáltalán nem szabályozza a kiskorúak védelmével kapcsolatos műszaki megoldásokat és adminisztratív intézkedéseket. A többi műsorterjesztő (a Business Telecom Kft. csak az IPTV szolgáltatás vonatkozásában) röviden rögzíti a gyermekzár funkció tartalmát, néhány esetben (Parisat Kft., PR-Telekom Zrt.) az sem derül ki, hogy életkor szerinti szűrésre van-e lehetőség. Részletesebb szabályozást csak az Invitel Zrt. általános szerződési feltételei tartalmaznak, a szabályozás a gyermekzár funkció leírásán túl többek között az új titkos kód adás folyamatát is rögzíti.

A vizsgálat keretében a Hivatal a műsorterjesztők internetes oldalait is áttekintette a kiskorúak védelmével kapcsolatos tájékoztatás kapcsán, mivel ez talán a leghatékonyabb felület a tudatos médiafogyasztás és a hatékony műszaki megoldások használatának bemutatására. Egyes műsorterjesztők internetes oldalukon részletes tájékoztatást adnak írott, vagy animált video formában a szülőket támogató műszaki megoldásokról. Jó példa a tudatos médiafogyasztással kapcsolatos tájékoztatás terén továbbá a Magyar Kábelkommunikációs Szövetség megbízásából készült Tévész okosan web-oldal. A kábelszolgáltatók társadalmi kezdeményezésének szakmai főtámogatója többek között a Médiatanács is. Az oldal a sok hasznos információ mellett a felnőtteknek érthető módon nyújt tájékoztatást a kiskorúak védelme érdekében megtehető műszaki és adminisztratív védelmi lehetőségekről. Öröndetes, hogy néhány műsorterjesztő (UPC Kft., Tarr Kft. PR-telekom Kft.) ezt a tájékoztatást közvetlenül is elérhetővé tette internetes oldalán.

A Hivatal felkérésére a Műsorfigyelő és elemző főosztály elvégezte a vizsgált műsorterjesztők által továbbított, vélhetően VI. kategóriás tartalmú műsorszámokat tartalmazó médiaszolgáltatások egy adott időszakban rögzített műsorainak vizsgálatát. A rögzített műsorszámok az érdemi döntésben csak a tényállás tisztázását szolgálták. Mindamellett fontos felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy a műsorterjesztők által az eljárás során megküldött, médiaszolgáltatóktól származó nyilatkozatokban, az adott médiaszolgáltatás műsorszámaira vonatkozó legmagasabb kategória besorolás rendre alacsonyabb volt, mint a Műsorfigyelő és elemző főosztály egyes műsorszámokra vonatkozó besorolása.

3. A HIVATAL ÁLLÁSPONTJA

A piacfelügyeleti eljárás során a Hivatal részletesen elemezte a birtokába jutott adatokat, valamint figyelembe vette a kiskorúak védelme terén megfigyelhető megoldásokat, szabályozási módokat, különösen az európai gyakorlatot.

A digitális audiovizuális médiaszolgáltatások esetén a gyermekek és kiskorúak védelme érdekében legalább három, komplementer tényezőre van szükség:

1. korhatár besorolási kategóriák megállapítására:
 - 1.1. történhet az állam általi besorolás,
 - 1.2. vagy önszabályozó szervezetek révén.
2. a médiaszolgáltatók (vagy a médiaszolgáltató kérelme alapján a Médiatanács) által a műsorszámok korhatár besorolására,
3. ennek az osztályozásnak a megfelelő érvényre juttatására,
 - 3.1. a szülő felelősségére bízva,
 - 3.2. a médiaszolgáltató vagy a műsorterjesztő által,
 - 3.3. vagy a szülő felelősségére bízva, de azt műszaki megoldásokkal (például a besorolásra vagy az életkorra vonatkozó információkat továbbító jelátvitel segítségével a szülői felügyelet, életkor ellenőrző rendszerek vagy szűrési rendszerek segítségével) is támogatva.

Az eljárás során a Hivatal részletesebben a 3.2.-es és 3.3-as pontot vizsgálta. Az 1-es pontot az Mttv. 9. §-a biztosítja, a 2-es pont megvalósítását pedig folyamatosan ellenőrzi a Műsorfigyelő és Elemző főosztály.

A Hivatal az elemzés alapján megállapította, hogy a jelenleginél hatékonyabb műszaki megoldáshoz arra van szükség, hogy a médiaszolgáltató a műsorszámok kategória vagy korhatár kategória besorolására vonatkozó információkat továbbítsa egy olyan személy vagy szervezet részére, amely képes azt egy megfelelő szűrőrendszerbe ágyazottan hasznosítani. Ezt a tevékenységet végezheti a műsorterjesztő és végezheti egy harmadik, a feleken kívül álló személy is, például egy EPG szolgáltatást nyújtó vállalkozás. Ezt követően az információkat a műsorterjesztőknek el kell juttatnia az előfizetők erre alkalmas eszközeihez.

Ezek alapján a szabályozásnak arra kell törekednie, hogy a fenti, már a gyakorlatban is alkalmazott folyamatot átültesse a szabályozás szintjére. Az Mttv. lehetőséget biztosít arra, hogy a médiaszolgáltatók, vagy közreműködőként a műsorterjesztők a **titkosítás** mellett „*más hatékony műszaki megoldás*”-sal is elérhessék a közzétételi időre vonatkozó kötelezettségek alóli mentesülést.

Ez a gyakorlatban leggyakrabban egy vagy több médiaszolgáltatás nézhetőségének (minden műsorának) kizárását jelenti, az adott médiaszolgáltatás hozzáféréseinek tiltásával (a továbbiakban: **csatornatiltás**), melyet az esetek többségében a szülők állíthatnak be. A műsorterjesztők többsége által alkalmazott megoldás, a csatorna tiltása érdekében a rendszer csak akkor kéri a titkos kódot, ha ezt korábban szülő beállította az adott médiaszolgáltatás tekintetében. Emellett azonban a műsorterjesztők is beállíthatnak központilag a hozzáférés vezérlésben csatornatiltást bizonyos – alapvetően felnőtt tartalmú - médiaszolgáltatások esetén, ez az intézkedés is az Mttv. szerinti egyéb hatékony műszaki megoldásnak tekinthető.

Egy másik hatékony műszaki megoldás lehet, amennyiben a műsorszámokat korhatár kategória besorolásra vagy a tartalomra vonatkozó információk alapján az előfizetők egyedileg szűrik (a

továbbiakban: **tartalomszűrés**). A csatornatiltással szemben ekkor minden médiaszolgáltatás nézhetősége biztosított marad, csak a szűrési feltételnek megfelelő műsorszám nézhetősége kerül tiltásra.. A tartalomszűrés úgy tudja a kiskorúak védelmét szolgálni, hogy a szülő korhatár kategória vagy a műsorszám tartalmára vonatkozó információk alapján szűrést állít be. Ennek elmaradása esetén, bár a médiaszolgáltató vagy a műsorterjesztő biztosítja a lehetőséget a tartalomszűrésre, és ezáltal megfelelhet a törvényi kötelezettségeknek, a káros tartalom mégis hozzáférhetővé válhat minden napszakban.

Az Ajánlás részletes követelményeket fogalmaz meg az alkalmazott set-top-boxokkal szemben, a PIN kód kérésével kapcsolatban és az Ajánlás célként tűzi ki a műsorszám korhatár kategória besorolási információján alapuló, életkor szerinti tartalomszűrés (a továbbiakban: **életkor szerinti szűrés**) jövőbeni megvalósítását. Az Ajánlás tehát a csatornatiltás és a tartalomszűrés szabályozási metodikájába illeszthető be, ami azt képes biztosítani, hogy a szülő a set-top-box segítségével szülői felügyeletet állítson be.

Titkosítás, csatornatiltás vagy életkor szerinti szűrés:

- A titkosítás csak olyan esetekben képes a gyermekek és kiskorúak védelmét hatékonyan szolgálni, ha a műsorszám tematikusan tartalmazza a káros tartalmat. Ilyenkor elégséges a médiaszolgáltatás médiaszolgáltató általi központi titkosítása.
- A titkosítás által hátrányt szenvednek azok a felhasználók, illetve háztartások, ahol nincs kiskorú a családban, ugyanis rájuk e megoldás (minden besorolás alá eső műsorszám esetén a titkos kód megadásának kényszere) olyan felesleges terhet ró, mely a szolgáltatás igénybevételével kapcsolatos komfort érzetet rontja.
- A nemzetközi gyakorlat szerint elsősorban a szülőkkel közös felelősségvállalással, az életkor szerinti szűrés és a csatornatiltás segítségével biztosítják a kiskorúak védelmét.
- A tematikus médiaszolgáltatások hozzáféréseinek korlátozását egyéb, az Mttv.-ben és az Ajánlásban nem érintett adminisztratív megoldások is hatékonyan képesek szolgálni.

A fentiekből is látszik, hogy ezek nem egymást helyettesítő, hanem egymást kiegészítő műszaki megoldások.

A Hivatal az eljárás során azt tapasztalta, hogy a vizsgált műsorterjesztők az Mttv.-ben említett más hatékony műszaki megoldás, azaz a csatornatiltás, illetve egyes műsorterjesztők az életkor szerinti szűrés lehetőségének további biztosításával működtek közre a kiskorúak védelmében.

A vizsgálat alapján a médiaszolgáltató által a kiskorúak védelme érdekében titkosított műsorszámot egyetlen ellenőrzött műsorterjesztő sem továbbít. Fontos kiemelni, hogy a műsorterjesztő csak abban az esetben tud közreműködni az Mttv. 10. § (6) bekezdés 1. fordulatának érvényesülésében, amennyiben a médiaszolgáltató – az Mttv. 9. § (5)-(7) bekezdések szerinti kategória besorolás miatt – titkosítva adja át a műsorszámot.

Igaz, hogy a tartalomszűréssel kapcsolatban hátrányként hozható fel, hogy a szülő közreműködésére van szükség, így a felhasználók figyelmét feltétlenül szükséges felhívni a tudatos médiafogyasztásra. Előnye azonban az, hogy a szülő közreműködésével a védelem magasabb szintje érhető el, mint a titkosítással. A tartalomszűrés révén ugyanis nem csak az adott médiaszolgáltató műsora, hanem minden médiaszolgáltató adott szűrési feltétel alá eső összes műsorszámának hozzáférése blokkolt lesz.

Két műsorterjesztő bizonyos felnőtt tartalmú csatornák esetén központilag végzi a csatornatiltást, tehát a hozzáférés vezérlésben központilag van beállítva a titkos kód kérése. Az alkalmazott megoldás alapján a Hivatal a hatékony műszaki megoldás lehetséges módjaként értékelte, hogy azon médiaszolgáltatások, amelyek egész nap hozzáférhetőek és tematikusan csak IV., V., vagy VI. kategóriás műsorszámokat sugároznak, azok esetében a médiaszolgáltatást úgy továbbítja a műsorterjesztő, hogy a rendszer a csatornára váltáskor rögtön a titkos kódot kéri, ezt nem is lehet kikapcsolni és a kód beírása után lehet csak nézni a médiaszolgáltatást.

A Hivatal összességében azt állapította meg, hogy:

1. a műsorterjesztők mindegyike biztosít az Ajánlás által kijelölt módon valamilyen hatékony műszaki megoldást,
2. egyetlen ellenőrzött műsorterjesztő sem továbbít a médiaszolgáltató által a kiskorúak védelme érdekében titkosított műsorszámot,
3. a műsorterjesztők kétféle csatornatiltási módot alkalmaznak az adott médiaszolgáltatás hozzáféréseinek tiltására, a hozzáférést vagy a műsorterjesztő vagy az előfizető blokkolja,
4. a gyakorlatban is alkalmazott életkor szerinti szűrés összeegyeztethető a nemzetközi gyakorlattal, és használatával a műszaki megoldás magasabb szinten valósul meg,
5. az életkor szerinti szűrés megvalósításának irányán tovább haladva szükséges további lépéseket tenni a szabályozás fejlesztésére és emellett a fejlődő műszaki megoldások alkalmazására.

Összességében az Mttv. és az Ajánlás mutatott egy irányt a kiskorúak védelme szempontjából, de mivel a műsorterjesztők az Ajánlásban foglaltakat nem teljes körűen teljesítették, így az elérti kívánt cél csak részben teljesült. A Hivatal álláspontja szerint ezért szükséges az Mttv. és ajánlás módosítása.

4. A SZABÁLYOZÁS MÓDOSÍTÁSÁRA TETT JAVASLATOK

Az Mttv. törvényi szabályozása a kiskorúak védelme érdekében előírja, hogy azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz (VI. kategória), csak abban az esetben lehet közzé tenni, ha az Mttv. 10. § (6) bekezdése szerinti titkosítással, vagy egyéb hatékony műszaki megoldással biztosítható, hogy az adott műsorszámhoz kiskorú ne férhessen hozzá.

A Hivatal javasolja

I. annak megvizsgálását, hogy az alábbiakban javasoltak alapján szükséges és indokolt-e a jogi szabályozási környezet felülvizsgálata:

1. a műszaki megoldás egyes szintjeinek meghatározása az adminisztratív és műszaki védelmi szintek szerint külön a médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők vonatkozásában. Ennek javasolt megoldása a műsorterjesztők vonatkozásában:
 - A. adminisztratív védelmi szint: azon intézkedéseket foglalja magában, melyet a műsorterjesztő a kiskorúak védelmében foganatosít.
 - a) az általános szerződési feltételekben és internetes oldalukon tüntessék fel a kiskorúak védelme kapcsán tett intézkedéseket, valamint a gyermekzár funkció működésének és használatának részletes leírását, esetleg internetes oldalukon normál, vagy animált videóval szemléltessék a funkció működését,
 - b) negyedévente hírlevélben, számlalevélben, vagy más egyenértékű módon, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásban hívják fel az előfizetők figyelmét a tudatos médiafogyasztás és a televíziókészülékekben elérhető, illetve a szolgáltató által biztosított gyermekzár használatának fontosságára. Más egyenértékű módként a szolgáltatók alkalmazhatnak olyan megoldást is, melynek keretében – összhangban az Ajánlással – legalább negyedévente jelenjen meg a képernyőn a tájékoztatás,
 - c) amennyiben a műsorterjesztő lehetővé teszi a szolgáltatás hozzáférést set-top-box, vagy gyermekzár funkcióra alkalmas CAM modul nélkül (hagyományos CAM modullal, vagy kódolatlanul IDTV-n), az előfizetői szerződés megkötésekor tájékoztassa az előfizetőt a kiskorúak védelmére rendelkezésre álló műszaki megoldásokról, melyeket a korszerű IDTV-n alkalmazhat,
 - d) a műsorterjesztők a médiaszolgáltatók által terjesztett, tematikus V., vagy VI. kategóriába tartozó műsorszámokat tartalmazó médiaszolgáltatásokat külön

csomagban tegyék hozzáférhetővé. Ha a műsorterjesztők külön csomagban értékesítik a kiskorúakra káros tematikus médiaszolgáltatásokat, akkor már a szerződéskötéskor meg lehet bizonyosodni arról, hogy az előfizető háztartásában van-e veszélynek kitett kiskorú és ebben az esetben megfelelő tájékoztatást lehet adni a szülőknek. A Hivatal tapasztalata szerint a műsorterjesztők több esetben a pornográfiát, szexuális tartalmat tematikusan tartalmazó médiaszolgáltatásokat jelenleg is külön csomagban értékesítik, de ennek általános üzleti gyakorlattá válását szabályozással vagy más ösztönzéssel indokolt támogatni. A szabályozás esetén szükséges a műsorterjesztési piac mélyebb, szerkezeti vizsgálata is, hogy az ilyen csomagképzés mennyiben befolyásolja a jogdíjak és a továbbítás díjának összegét, a piaci szereplők jelenlegi helyzetét.

B. alap műszaki védelmi szint: a műsorterjesztő szolgáltatók által biztosított set-top-boxok biztosítsanak lehetőséget arra, hogy a szülő vagy a műsorterjesztő a csatornák hozzáférést egyenként le tudja tiltani [**csatornatiltás**]. Utóbbi esetben a műsorterjesztő a kiskorúak magasabb szintű védelme érdekében bizonyos (alapvetően a kizárólag pornográf tartalmú) médiaszolgáltatás hozzáférést központilag blokkolja. A blokkolás feloldásához a műsorterjesztő szolgáltató csak tizennyolcadik életévét betöltött előfizető számára biztosít titkos kódot. A műsorterjesztő a csatornatiltás feloldását, azaz hozzáférést a médiaszolgáltatáshoz, a titkos kód megadása után engedélyezi.

C. fokozott műszaki védelmi szint, (az alap műszaki védelmi szinten túl):

A műsorterjesztő által biztosított set-top-boxok a csatornatiltás mellett az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrését is biztosítják. (melynek előfeltétele a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információknak valamilyen európai szabványnak megfelelő továbbítása olyan formában, ami vezérelni képes az eszközt és ez alapján az adott műsorszám blokkolását) [**életkor szerinti szűrés**].

A Hivatal álláspontja szerint a fokozott műszaki védelmi szint maradéktalan megvalósítása jelölhető meg olyan célként, amely képes a káros tartalmakkal szemben a gyermekek és kiskorúak védelmét a jelenleginél magasabb szintre emelni hatékony műszaki megoldással. A B. pont szerinti alap műszaki védelmi szint csak egyes csatornák blokkolására ad lehetőséget, azonban a nem blokkolt csatornákon továbbított káros médiatartalom, különösen a jellemzően nem tematikus csomagban értékesített szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmazó műsorok ellen nem véd, noha ezek ugyanúgy alkalmasak a kiskorúak szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, mint a pornográf vagy szexuális tartalmak.

A fokozott műszaki védelmi szint megfelelő védelmet biztosít azon tudatos médiafogyasztók számára, akiknek fontos a kiskorú családtagjuk káros médiatartalmaktól való védelme, a további felhasználókra nem ró felesleges terhet (minden besorolás alá eső műsorszám esetén a titkos kód megadásának kényszere).

Ezért a Hivatal álláspontja szerint kiemelten fontos a szabályozás felülvizsgálata és a szükséges lépések megtétele az életkor szerinti szűrés, azaz a fokozott műszaki védelem megvalósításának irányába.

2. Fontos továbbá, hogy a műszaki és adminisztratív védelmi szintek alapul vételével a törvény közvetlenül adjon iránymutatást annak eldöntésére, mi minősül hatékony műszaki megoldásnak. Azért is fontos a védelmi szintek meghatározása, mert a jelen törvényi szabályozás nem választja szét kellően a felelősségi határokat a médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők között.

3. Ugyanakkor szükséges lenne a törvényben:

- A. a **csatornatiltás** meghatározása (a csatornatiltás során a műsorterjesztő vagy az előfizető blokkolja az adott médiaszolgáltatás hozzáférését),
- B. az **életkor - esetlegesen kiegészítésként a tartalom - szerinti szűrés** meghatározása [a tartalomszűrés feltétele a műsorszám besorolására (korhatár kategória, tartalom) vonatkozó információk továbbítása az előfizetői eszközökhöz],

4. A Hivatal fontosnak tartja a kiskorúak védelme érdekében szükséges több szereplős, összetett adminisztratív és műszaki intézkedéseket is igénylő folyamatot és a médiapiacra érintett szereplők (médiaszolgáltató; EPG-t készítő szolgáltató, vállalkozás; műsorterjesztő) felelősségének, szerepének, feladatainak szabályozását. Bővebben az 1. számú függelékben.

II. az Ajánlás kiegészítését az alábbiak vonatkozásában:

- a) a kiskorúak védelmével kapcsolatos folyamat műszaki és adminisztratív intézkedéseinek követelményeivel,
- b) a lineáris médiaszolgáltatókra és az EPG-t készítő szolgáltatókra, vállalkozásokra vonatkozó követelményekkel, különös tekintettel a megfelelő korhatár kategória besorolási információ EPG-be építéséhez szükséges együttműködésre,
- c) a műszaki megoldás alapjául szolgáló, a műsorszám korhatár kategória besorolására vonatkozó információk EPG-be történő beépítésének és a műsorterjesztő hálózaton történő továbbítására vonatkozó iránymutatással,
- d) az előfizetőnél lévő set-top-boxon kívüli eszközök (IDTV, CAM modul) megfelelő védelemhez szükséges jellemzőinek meghatározásával,
- e) a műsorterjesztők biztosítsák azt, hogy legyen olyan set-top-box típus a kínálatukban, amely alkalmas az egyedi műsorszámok életkor szerinti szűrésére.

III. az egyéb szabályozás körében:

- a) az *előfizetői szerződések részletes szabályiról* szóló 6/2011-es NMHH rendelet módosítása úgy, hogy a digitális műsorterjesztési szolgáltatást is nyújtó műsorterjesztők ÁSZF-einek legyen kötelező tartalmi eleme a kiskorúak védelme érdekében alkalmazott adminisztratív és műszaki védelmi intézkedések leírása. Ezen belül többek között tájékoztatás a műsorterjesztő és a szülő feladatairól a hatékony védelem érdekében, illetve a csatornatiltás és az életkor szerinti szűrés beállításának, illetve az új titkos kód (amennyiben az előfizető elfelejtette) beállításának leírása,
- b) a kereskedelemben kapható arra alkalmas eszközök (set-top-box, IDTV) ellátása egy, a kiskorúak védelmére alkalmasságot jelző logóval vagy felirattal. Pl.: *„A készülék alkalmas Magyarországon a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődését kedvezőtlenül befolyásoló, vagy súlyosan károsító médiatartalmak elleni hatékony védelemre”*.

A Hivatal álláspontja szerint kiemelten fontos a szabályozás felülvizsgálata, a csatornatiltás mellett a szükséges lépések megtétele az életkor szerinti szűrés, azaz a fokozott műszaki védelem megvalósításának irányába, amely az EPG információkra építve, a megfelelő EPG információkkal ellátott médiaszolgáltatások számától függően, tudatos szülői közreműködéssel akár a káros tartalmakkal szembeni teljes védelmet is képes biztosítani a magyar háztartásokban.

Emellett nagyobb hangsúlyt szükséges fordítani az adminisztratív védelemre, amely egy előzetes védelmi lehetőséget biztosít azon háztartások számára ahol kiskorú van a családban.

Továbbá a tájékoztatásnak is kiemelt szerepe van a tudatos médiahasználat elterjedésében, ennek egyik a gyakorlatban (DVB-T vevők, IDTV-k) is bevált eszköze lehet a III. b) pontban részletezett megoldás.

A jövőre nézve fontos lenne, hogy olyan eszközök kerüljenek a háztartásokba, amelyek egy magasabb szintű műszaki megoldással tudják biztosítani, hogy a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására alkalmas műsorszámhoz kiskorú ne férhessen hozzá.

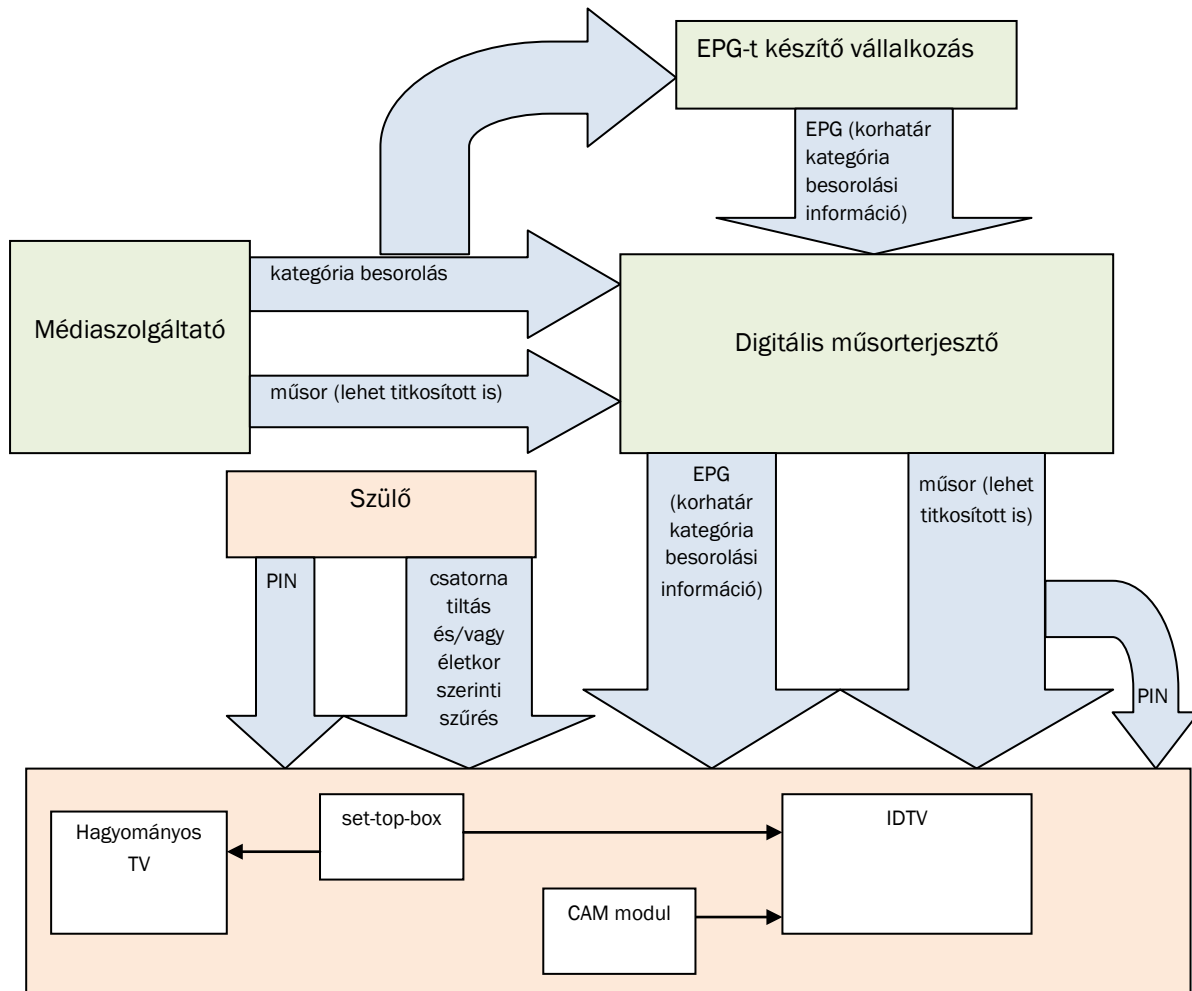
Ezért *célszerű egy felmérést készíteni* a kereskedelemben kapható IDTV és egyéb eszközök (pl. DVB-T set-top-boxok) kiskorúak védelmét szolgáló műszaki lehetőségeiről. Ezáltal pontos képet kaphat a Médiatanács arról, hogy a műsorterjesztők által biztosított set-top-box nélkül igénybe vett digitális műsorterjesztési szolgáltatások esetén a kiskorúak védelmét érintő szabályozás fejlesztésének iránya megfelelő-e, illetve megalapozott döntés születhet a szabályozás esetleges módosításáról.

5. FELHASZNÁLT KÜLFÖLDI SZAKIRODALOM ÉS SZABÁLYOZÁS JEGYZÉKE

- 98/560/EC: Council Recommendation of 24 September 1998 on the development of the competitiveness of the European audiovisual and information services industry by promoting national frameworks aimed at achieving a comparable and effective level of protection of minors and human dignity, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31998H0560:EN:HTML>,
- Daphne Keller and Stafan G. Verhulst, Parental Control in a Converged Communications Environment Self-regulation, Technical Device and Meta Information, Programme in Comparative Media Law and Policy, University of Oxford, Final report for The DVB Regulatory Group October 2000, <http://ec.europa.eu/avpolicy/docs/reg/minors/dvbgroup.pdf>,
- Az Európai Parlament és a Tanács 2006/952/EK ajánlása a kiskorúak és az emberi méltóság védelméről és a válaszadás jogáról az európai audiovizuális és on-line információs szolgáltatási ipar versenyképességével összefüggésben, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32006H0952:HU:HTML>,
- A bizottság jelentése az európai parlamentnek, a tanácsnak, az európai gazdasági és szociális bizottságnak és a régiók bizottságának, a kiskorúak és az emberi méltóság védelmére vonatkozó 1998. szeptember 24-i tanácsi ajánlás, valamint az európai audiovizuális és on-line információs szolgáltatási ipar versenyképességével összefüggésben a kiskorúak és az emberi méltóság védelméről és a válaszadás jogáról szóló, 2006. december 20-i európai parlamenti és tanácsi ajánlás alkalmazásáról – A GYERMEKEK VÉDELME A DIGITÁLIS VILÁGBAN -, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0556:FIN:HU:PDF>,

1. SZÁMÚ FÜGGELÉK A MÉDIASZOLGÁLTATÁS TOVÁBBÍTÁSÁNAK FOLYAMATÁRÓL ÉS MŰSZAKI JELLEMZŐIRŐL

A Hivatal a 4. fejezetben mutatta be a szabályozásnak a set-top-boxszokkal, valamint az EPG gyártó vállalkozásokkal kapcsolatos álláspontját. Ezekkel kapcsolatban az alábbi ábra mutatja a médiaszolgáltatás folyamatát és műszaki védelem elemeit.

A fenti ábra tartalmazza azt az esetet is, amikor a médiaszolgáltató titkosított formában továbbítja a médiaszolgáltatást. Továbbá az ábra bemutatja, hogy a műorszámok életkor szerinti szűrésének megfelelő működéséhez több szereplő együttműködése szükséges. A gyakorlatban az EPG-t általában nem a műsorterjesztők készítik el, hanem az EPG-t készítő szolgáltatótől, vállalkozástól vásárolják. **Ennek az a jelentősége, hogy az EPG megfelelősége a korhatár kategória besorolási információk kapcsán a médiaszolgáltató és az EPG-t készítő szolgáltató, vállalkozás együttműködésétől függ, így a műszaki védelem megfelelő működése vonatkozásában nagy a felelőssége az EPG-t készítő szolgáltatónak, vállalkozásnak.**

Célszerű az Mttv.-ben szabályozni a folyamat szereplőinek kötelezettségét és felelősségét, a védelem egyes adminisztratív és műszaki szintjeit, illetve a hatékony műszaki védelem kritériumait. A Hivatal javasolja az Ajánlás módosítását úgy, hogy az tartalmazza a kiskorúak védelme érdekében szükséges műszaki és adminisztratív intézkedések folyamatát. Továbbá a hatékony műszaki megoldásra, a lineáris médiaszolgáltatók és az EPG-t készítő szolgáltatók, vállalkozások számára is tartalmazzon nem kötelező érvényű ajánlásokat, többek között a megfelelő együttműködésről is:

- a médiaszolgáltatókat arra kell ösztönözni, hogy a megfelelő információkat jutassák el az EPG szolgáltatást nyújtó félhez,
- az EPG szolgáltatást nyújtó felet pedig arra kell ösztönözni, hogy olyan szintű EPG szolgáltatást nyújtson, amely alapján a set-top-box vagy az IDTV képes az életkor szerinti szűrést megfelelően megvalósítani.

Korhatár kategória besorolási (életkor) információk továbbítása

A korhatár kategória besorolási információkra vonatkozó adatok átvitelével kapcsolatban problémaként jelentkezik, hogy sem az Ajánlás, sem az Mttv. nem tesz ennek szükségességére még csak utalást sem. Ezáltal azonban az **életkor szerinti szűrés** megvalósulása nem garantált. Ezen információk nélkül ugyanis az a készülék sem használható szülői felügyelet megvalósítására, amely egyébként műszakilag alkalmas lenne erre és teljesíti az Ajánlásban foglaltakat.

Több információs csatorna is alkalmazható arra, hogy a korhatár kategória besorolásra vonatkozó információkat eljuttassa az előfizetőknél lévő eszközökhöz. Azt, hogy ténylegesen melyiket alkalmazza a jövőben a műsorterjesztő, nagyban a költségek, valamint az elterjedt felhasználói eszközökkel való kompatibilitás határozza meg.

Európában az adatátvitel lehetséges megoldási útjaként elsősorban az EPG-t értik. Ez kétféleképpen is megvalósulhat. Egyik lehetőségként az információkat EPG információként továbbítják, és ezeket építik be a set-top-boxba (ezt támogatja a DVB-SI standard), másik lehetőség pedig az, hogy az EPG letölthető a set-top-boxra és ezáltal válik alkalmazhatóvá.

Több előnyös tulajdonsága van az EPG-nek, mivel:

- az információk felhasználóbarát formában jutnak el a nézőhöz,
- sok néző használja minden nap,
- az információk EPG-be építése nem okoz túlzott extra költségeket,
- bizonyos fejlett rendszerek lehetőséget biztosítanak a pozitív választásra, a műsorok válogatása révén akár a kiskorúak nevelésére is,
- az információk beépítése az EPG-be az erre alkalmas set-top-boxokat és televíziókészülékeket is alkalmassá tehetik a szülői felügyelet megvalósítására.

Az EPG részletezettsége és fejlettsége meghatározza azt is, hogy a szülő milyen védelmi szintet tud elérni az EPG információkba épített korhatár kategória információk alapján. Van olyan EPG, ami „önfejlődő”, így a külső készülékek nélkül is képes arra, hogy az egyszer tiltott műsort később automatikusan ne engedje megnézni az arra nem jogosultnak. Azonban figyelemmel kell lenni arra a körülményre is, hogy az EPG szolgáltatással kapcsolatban nincsenek külön jogi kötelezettségek. Az EPG szolgáltatást általában egy harmadik fél állítja elő és nem maguk a műsorterjesztők.

Kiskorúak védelmének műszaki megoldásai műsorterjesztő által biztosított set-top-boxok nélkül digitális műsorterjesztő platformokon

Az alábbi táblázat a jelenleg Magyarországon hozzáférhető televíziózási módokat, illetve a műszaki védelemre alkalmas eszközöket tartalmazza, azok megjelenésének sorrendjében. A vastag vonal feletti terület pedig azt jelzi, hogy a jelenlegi szabályozás hatálya az ajánlással együtt mely hozzáférési utakra terjed ki.

televízió nézési mód	az információ értelmezésére alkalmas eszköz	
hagyományos televízió set-top-box segítségével	a set-top-box a legalkalmasabb eszköz a műszaki védelemre	
modern IDTV-én set-top-box segítségével	mind a set-top-box,	mind a televízió alkalmas lehet a műszaki védelemre
megfelelő digitális tunerrel modern IDTV-én CAM modul segítségével	a legújabb CAM modulok is,	valamint a televíziók is alkalmasak a műszaki védelemre
megfelelő digitális tunerrel modern IDTV-én		a televíziók alkalmasak a műszaki védelemre

Ahogy a táblázat is mutatja, több olyan lehetséges hozzáférési út is van, amellyel kapcsolatban az Ajánlás sem ad segítséget a piaci szereplőknek ahhoz, hogy hogyan tudják megvalósítani a kiskorúak védelmét hatékony műszaki megoldással. Ezekre az elérési utakra azonban nem is javasolt a set-top-boxokra építő védelmi iránynak a fejlesztése. A piaci trendek azt mutatják, hogy a set-top-box felesleges alkotórészévé válhat a televíziózásnak, a vételhez szükséges digitális tunerek már a televíziókba vannak beépítve. A CAM modulok, illetve a televíziókba épített eszközök pedig sok esetben fejlettebbek a jelenleg a műsorterjesztők által alkalmazott set-top-boxoknál. Ezek az eszközök nagy hatékonysággal vonhatóak be a kiskorúak védelmébe, de csak akkor, ha a szabályozás fejlesztésénél nem csak az eszközökre, hanem a műsorok tartalom vagy korhatár kategória besorolásának előfizetői eszközökhöz való lehetséges átviteli módjaira is figyelemmel vagyunk. Ha a megfelelő, a magyar háztartásokban alkalmazott eszközökkel kompatibilis információátvitel biztosított, akkor az adatátvitel szabályozása révén lehetővé válik, hogy a jelenlegi set-top-boxok mellett önmagukban a televíziók is képesek legyenek a szülőknek hatékony szülői felügyeleti rendszert biztosítani. Ehhez jó alapot adhat a fent bemutatott EPG-re épülő szabályozás, ami azt határozná meg, hogy a műsorterjesztőknek milyen információkat kell az EPG jelfolyamba integrálva eljuttatni minden háztartásba.